

Folkehelse – noe for tannlegene?

Regjeringen har i disse dager forslag til ny folkehelselov ute til høring. Tannhelsetjenesten har ved flere anledninger blitt rost for sin innsats i folkehelsearbeidet, spesielt med tanke på bekjempelsen av tannsykdommene på 1960- og 1970-tallet. Stor innsats er og blir lagt ned for å holde karies og periodontal sykdom under kontroll i vårt daglige virke. Når det gjelder de prioriterte grupper er innsatsen knyttet til Den offentlige tannhelsetjenesten. Mer enn to tredjedeler av befolkningen får imidlertid sin tannbehandling i privat praksis, og den forebyggende innsatsen og folkehelsearbeidet blant voksne verdsettes ofte lite sett i forhold til den innsatsen som gjøres.

Det er ikke lett å beregne denne innsatsen i kroner og øre. Pasientene er lite motivert for å betale for profylakse. Trygdelovgivningen hjemler heller ikke stønad til forebyggende arbeid. Dette gjør det nesten umulig å få anerkjennelse for det folkehelsearbeidet som ytes, spesielt i privat praksis. Profylaksen burde absolutt vært verdsatt høyere, det er en organisatorisk utfordring vi prøver å ta tak i. Når det gjelder sukker, tobakk og personlig hygiene er det som alltid lettest å nå de flinke. Den fremtidige innsatsen må først og fremst rettes mot dem som trenger det mest. Det å komme tidlig på banen og å arbeide på tvers av faggrensene blir viktig for å jevne ut de forskjellene i helse og tannhelse som vi må erkjenne finnes i dag. NTF vil arbeide for at forebyggende arbeid blir bedre honorert nettopp for å bedre helsen blant dem med de største behovene.

NTF er først og fremst engasjert i dagens folkehelsearbeid gjennom Tobakksfritt og Norsk Tannvern. Tannvernet får støtte til sin drift gjennom direkte tilskudd. Kritiske røster vil kanskje hevde at NTF her kjøper seg avlat, men det er feil. Vi har sett nødvendigheten av å sette innsatsen inn i et miljø og arbeider sammen med helsemyndigheter og fylkeskommuner gjennom denne organisasjonen. Der er den faglige kompetansen samlet. Senere i år skal vi feire Norsk Tannverns 100-årsjubileum. Det gir oss en gylden anledning til å verdsette innsatsen som blir gjort. Når vi vet hvor små ressurser som Tannvernet egentlig rår over, er det ikke mindre enn imponerende å se hva de får til. Jeg håper jubileet kan føre til økt anerkjennelse fra helsemyndighetene både for tannlegenes folkehelseinnsats og for Norsk Tannvern. I koalisjonen Tobakksfritt arbeider NTF sammen med blant annet Legeforeningen, Sykepleierforbundet, Kreftforeningen, Nasjonalforeningen for folkehelsen og Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke for å redusere bruken av tobakk i samfunnet – også dette folkehelsearbeid av beste sort.

Når ny lov skal settes ut i livet, er det svært viktig at kommunene og fylkeskommunene samarbeider gjennom for eksempel helsestasjoner, skoler og frivillige organisasjoner. Dette håper vi kan presiseres i den endelige lovteksten. Når det gjelder forholdet mellom folkehelse-loven og ny lov om tannhelsetjenesten er det tydelig at disse ikke kan sees isolert. Det blir derfor spennende å se utformingen av tannhelsetjenesteloven med hensyn på forebyggelse når den kommer.

Hyggelig er det i denne forbindelse å konstatere at NTF også kan bidra internasjonalt på dette området. For første gang på mange år hadde Norge en kandidat til et viktig verv i FDI ved kongressen i september i fjor. Harry Sam Selikowitz stilte som kandidat til World Dental Development and Health Promotion Committee. Som utfordrer til to sittende medlemmer nådde han dessverre ikke helt opp denne gangen. Men sammen med NTF har Selikowitz fulgt opp og kommet med innspill til FDI om hvordan organisasjonen skal påvirke FN til å involvere oral helse i programmer om de såkalt ikke-smittsomme sykdommene, som hjerte-/karsykdommer, diabetes, lungesykdommer og cancer. Disse kan langt på vei forebygges på samme vis som oral sykdom.

Hvis FDI lykkes i dette, har jeg tro på at det vil være lettere å få orale lidelser, tannsykdommer inkludert, inn i folkehelsearbeidet på en helt annen måte enn hittil. Vi er opptatt av ulikheter i helse nasjonalt, men når vi tenker internasjonalt er bildet dramatisk annerledes. Orale sykdommer har til nå ikke vært en del av det totale helsebegrepet i tilstrekkelig grad. Vi må bare håpe at FDI, med norsk innsats, vil lykkes med å få FN til å inkludere de orale sykdommene i en fornyet satsing for bedre folkehelse verden rundt.

Grunnlovstykket